

Laidiens: 23.04.1998., Nr. 109/110

Ministru kabineta noteikumi Nr. 143

Rīgā 1998.gada 21.aprīlī (prot. nr.21 12.§)

Veterinārie noteikumi dzīvnieku kaušanai un kautproduktu ieguvei mazjaudas kautuvēs

Izdoti saskaņā ar likuma "Par veterinārmedicīnu" 31.panta 11.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumos lietotie termini:

1.1. **blakusprodukti** - cilvēku uzturā izmantojami kautprodukti, izņemot liemeņi;

1.2. **eviscerācija** - iekšējo orgānu atdalīšana no liemeņa;

1.3. **fermā audzēti savvaļas dzīvnieki** - cilvēku uzturā izmantojamie savvaļas pārnadži, kurus audzē kā mājdzīvniekus;

1.4. **gaļa** - visi cilvēku uzturā izmantojamie kautprodukti, kuros ir liemeņa šķērssvītrotā muskulatūra;

1.5. **iekšējie orgāni** - blakusprodukti no krūšu dobuma un vēdera dobuma, kā arī traheja un barības vads;

1.6. **kautprodukti** - nokautu govju, aitu, kazu, cūku, zirgu, fermā audzētu savvaļas dzīvnieku un medījuma daļas;

1.7. **konteiners** - no izturīga, nerūsējoša ūdensnecaurlaidīga materiāla izgatavota tvertne, ko izmanto kautproduktu uzglabāšanai un transportēšanai;

1.8. **kritiskais punkts** - jebkura vieta un darbība kautuvē, kurā ir pārsniegts pieaujamais kautproduktu piesārņojuma līmenis vai kurā ir iespēja pārsniegt minēto līmeni;

1.9. **liemenis** - nokauta dzīvnieka ķermenis pēc atasiņošanas, eviscerācijas, kāju, galvas, astes, tesmeņa un dzimumorgānu atdalīšanas un ādas novilkšanas (govīm, aitām, kazām, zirgiem un fermās audzētiem savvaļas dzīvniekiem);

1.10. **mazjaudas kautuve** - svaigas gaļas, blakusproduktu un tehnisko izejvielu ieguves uzņēmums, kura jauda nepārsniedz 20 dzīvnieku vienības nedēļā vai 1000 dzīvnieku vienības gadā un kurš atbilst šo noteikumu prasībām;

1.11. **medījums** - nomedītie savvaļas pārnadži, ieskaitot dzīvniekus, kas dzīvojuši savvaļas apstākļos norobežotā teritorijā (voljeros);

1.12. **piesārņojums** - jebkuras vielas un mikroorganismu nokļūšana uz kautproduktiem vai kautproduktos, kā rezultātā pasliktinājusies to kvalitāte un radies apdraudējums patērētāju veselībai vai dzīvībai;

1.13. **svaiga gaļa** - gaļa, kas nav bijusi pakļauta apstrādei (var būt iesaiņota vakuuma vai kontrolētas atmosfēras apstākļos), izņemot aukstumu;

1.14. **specializēts autotransporta līdzeklis** - transportlīdzeklis un tā kravas nodaļums kautproduktu vai dzīvnieku transportēšanai;

1.15. **tehniskās izejvielas** - cilvēku uzturā neizmantojamie kautprodukti.

2. Šie noteikumi nosaka mazjaudas kautuvēm (turpmāk - kautuve) izvirzāmās veterinārās prasības govju, aitu, kazu, cūku, zirgu un fermā audzētu savvaļas dzīvnieku kaušanai, kā arī svaigas gaļas, blakusproduktu un tehnisko izejvielu iegūšanai, lai iegūto produkciju varētu realizēt Latvijas teritorijā un eksportēt saskaņā ar importētājas valsts prasībām.

3. Kautuves jaudas aprēķināšanai lieto šādas kaujamo dzīvnieku vienības:

3.1. gov, kuras dzīvmasa ir 220 kg un vairāk, vai zirgs - 1 vienība;

3.2. gov, kuras dzīvmasa nepārsniedz 220 kg, - 0,5 vienības;

3.3. cūka, kuras dzīvmasa ir 100 kg un vairāk, - 0,2 vienības;

3.4. cūka, kuras dzīvmasa nepārsniedz 100 kg, - 0,15 vienības;

3.5. aita vai kaza - 0,1 vienība;

3.6. sivēns, jērs vai kazlēns, kura dzīvmasa nepārsniedz 15 kg, - 0,05 vienības.

4. Valsts veterinārais inspektors uzrauga un kontrolē šo noteikumu prasību izpildi un slēdz līgumu ar privāti praktizējošu veterinārārstu par veterinārās ekspertīzes veikšanu.

5. Kautuves īpašniekam ir pienākums saņemt valsts veterinārā inspektora pilnvarota veterinārārsta pēckaušanas veterinārās ekspertīzes atzinumu par kautproduktu derīgumu lietošanai cilvēku uzturā vai par to turpmāku pārstrādi un utilizāciju. Minēto atzinumu veterinārārsts kautuves īpašniekam izsniedz dzīvnieka kaušanas dienā.

II. Kautuves teritorija

6. Kautuves teritorijai jābūt iežogotai, lai novērstu nepiederošu personu un dzīvnieku iekļūšanu teritorijā.

7. Kautuves teritorijā esošajai braucamajai daļai jābūt ūdensnecaurīdīgai un iekārtotai tā, lai nokrišņu, mazgāšanas vai dezinfekcijas gadījumā šķidrums noplūstu kanalizācijas sistēmā.

8. Iebraucamo vārtu tuvumā jābūt ar dezinficējoša šķiduma izsmidzināšanas iekārtu aprīkotam profilaktiskās dezinfekcijas laukumam, kurā, ja nepieciešams, saskaņā ar valsts veterinārā inspektora norādījumiem veic specializētā autotransporta līdzekļa (turpmāk - transportlīdzeklis) ritošās daļas un konteineru dezinfekciju.

III. Dzīvnieku pieņemšana un turēšana

9. Valsts veterinārais inspektors kautuvē veic ievesto kaujamo dzīvnieku kontroli, pārbaudot pavaddokumentus un dzīvnieku veselības stāvokli.

10. Dzīvnieku pieņemšanas vietā jābūt:

10.1. platformai (rampai) dzīvnieku izvešanai no transportlīdzekļa. Tās virsmas slīpuma leņķis nedrīkst pārsniegt 25°;

10.2. aplokiem un telpām dzīvnieku pirmskaušanas turēšanai, kur jānodrošina dzīvnieku dzirdināšana;

10.3. nodalītai telpai vai vietai slimu vai varbūtēji slimu dzīvnieku turēšanai un novērošanai.

IV. Kautuves telpas

11. Kautuves telpās jābūt:

11.1. grīdai - gludai, ūdensnecaur laidīgai, izturīgai pret pūšanu, tīrāmai, mazgājamai un dezinficējamai, ar iebūvētām kanalizācijas lūkām šķidruma noplūdei. Atdzesēšanas telpā, saldētavā, kautproduktu pārvietošanas koridoros un laukumos kanalizācijas lūkas var nebūt, taču grīdai jāveicina šķidruma noplūde uz tuvāko kanalizācijas lūku;

11.2. sienām - ar gludu, ūdensnecaur laidīgu virsmu, izturīgām pret kukaiņu, grauzēju un putnu iekļūšanu. Vismaz divu metru augstumā (atdzesēšanas telpās, saldētavās un noliktavās -- līdz griestiem, kaušanas telpā -- triju metru augstumā) sienām jābūt pārklātām ar gaišu, ūdensizturīgu krāsojumu vai citu tīrāmu, mazgājamu un dezinficējamu materiālu. Sienu un grīdas savienojuma vietām jābūt noapaļotām;

11.3. logiem - gludiem, izturīgiem un ūdensnecaur laidīgiem. Atveramajiem logiem jābūt aizklātiem ar sietu, kas novērš kukaiņu, grauzēju, putnu un kaķu iekļūšanu telpās;

11.4. durvīm - izturīgām un nerūsējošām. Koka durvīm jābūt ar gludu, pret darba telpu vērstu ūdensnecaur laidīgu virsmu. Durvīm, kas savieno darba zonas un caur kurām tiek pārvietoti kautprodukti, automātiski jāatveras un jāaizveras vai to vietā jāpiestiprina plastikāta aizkars;

11.5. griestiem - tīriem, gludiem, ar gaišu krāsojumu;

11.6. ventilācijai, kas novērš ūdens kondensāta un kaitīgo gāzu uzkrāšanos. Gaisa plūsmas virzienam jābūt no dzīvnieku kaušanas zonas uz kautproduktu ieguves zonu. Vēdināšanas lūkām un ventilatoriem jābūt aprīkoti ar filtriem un/vai sietiem, lai telpās neiekļūtu putekļi, kā arī kukaiņi, grauzēji, putni un kaķi;

11.7. izolācijas materiāliem, kuri ir izturīgi pret pūšanu, mikroorganismu (to skaitā sēnīšu) augšanu un neizdala smaku.

12. Kautuves darba telpās jānodrošina 220 luksu dabīgais vai mākslīgais apgaismojums, kas neizmaina kautproduktu dabisko krāsu, bet dzīvnieku pirmskaušanas, gaļas inspicēšanas un pēckaušanas veterinārās ekspertīzes vietās -- 540 luksu attiecīgais apgaismojums. Visām spuldzēm jābūt nosegtām ar slēgta tipa aizsargpārsegumiem.

13. Kautuvē jābūt šo noteikumu 11. un 29.punkta prasībām atbilstošām atdzesēšanas telpām un saldētavām.

14. Instrumentiem un aprīkojumam, kas saskaras ar kautproduktiem, jābūt izgatavotiem no nerūsējoša, gaļas kvalitatīvās īpašības neietekmējoša, mazgājama un dezinficējama materiāla. Virsmām, kas saskaras vai kam ir iespējama saskaršanās ar kautproduktiem, jābūt gludām (ieskaitot metinājuma un savienojuma vietas). Koka izmantošana visos minētajos gadījumos ir pieļaujama tikai darbā ar iesaiņotiem kautproduktiem. Visa tehnoloģiskā procesa laikā kautprodukti vai kontainers, kurā ievietoti kautprodukti, nedrīkst saskarties ar grīdu un sienām.

15. Aprīkojumam un instrumentiem, ko izmanto, strādājot ar kautproduktiem, jābūt lietošanas kārtībā. Tie jāmazgā un jādezinficē pēc darba un pirms darba, kā arī, ja ir noticis piesārņojums.

16. Roku un instrumentu mazgāšanas un dezinfekcijas ierīcēm jāatbilst šādām prasībām:

16.1. roku un instrumentu mazgāšanas un dezinfekcijas ierīču daudzumam jāatbilst to darbinieku skaitam, kuri strādā ar dzīvniekiem un kautproduktiem:

--	--

Darbinieku skaits	Minimālais ierīču skaits
1-9	2
10-24	3
25-49	4
50-90	6
uz katrām nākamajām 20	+1

16.2. ūdens krāniem jābūt darbināmiem bez roku palīdzības;

16.3. izlietnēm jābūt apgādātām ar:

16.3.1. aukstu un karstu tekošu dzeramo ūdeni, mazgāšanas, dezinficēšanas un higiēniskajiem roku susināšanas līdzekļiem (vienreizējās salvetes, karsts gaiss);

16.3.2. darba instrumentu dezinfekcijas ierīcēm, kas jānodrošina ar 82°C karstu ūdeni;

16.4. izlietņu tuvumā jābūt atkritumu tvertnēm.

17. Tīrīšanas, mazgāšanas un dezinficēšanas līdzekļi jāizmanto tā, lai tie telpas, aprīkojumu, instrumentus un kautproduktus neietekmētu nelabvēlīgi, un minēto vielu paliekas jānoskalo ar dzeramo ūdeni.

18. Cilvēku uzturam neizmantojamie kautprodukti nedrīkst atrasties kopā ar cilvēku uzturam paredzētajiem kautproduktiem, tie jāsavāc konteineros ar noslēdzamiem vākiem un jāiznīcina vai jāizmanto saskaņā ar valsts veterinārā inspektora norādījumiem.

19. Kautuvē jābūt kaušanas un nokauto dzīvnieku pirmapstrādes telpai ar atsevišķu vietu, kura paredzēta dzīvnieku apdullināšanai un atasiņošanai un kurā nodrošināta brīva pieeja apdullinātajiem un nokautajiem dzīvniekiem.

20. Kaušanas telpā jābūt ierīcei, ar kuras palīdzību dzīvniekus pēc apdullināšanas novieto vertikāli. Ādas novilkšanas un pirmapstrādes laikā nokautais dzīvnieks nedrīkst saskarties ar grīdu. Pirmapstrāde jāveic tā, lai kautprodukti netiktu piesārņoti.

21. Kautuvē jāiekārto atsevišķa telpa kuņģa un zarnu traktu savākšanai un iztīrīšanai. Kuņģa un zarnu traktu iztīrīšanu var veikt arī kaušanas telpā, kad tur nekad dzīvniekus un neveic to pirmapstrādi. Atsākot kaušanu, telpas jātīra, jāmazgā un jādezinficē.

22. Kautuves telpām, kurās iegūst un uzglabā svaigus kautproduktus, jābūt tīrām. Zaģskaidu vai citu līdzīgu vielu izkaisīšana uz grīdas ir aizliegta.

V. Kautproduktu iegūšana, uzglabāšana un pārvietošana

23. Pēc dzīvnieka atasiņošanas nekavējoties tam pilnībā jānovelk āda. Cūkām ādu var nenovilkt, taču tad tā nekavējoties jāatsaro. Teļu un aitu galvām ādu var nenovilkt, ja to tālākās apstrādes un pārvietošanas laikā netiek pieļauta citu kautproduktu piesārņošana.

24. Ne vēlāk kā 45 minūtes pēc apdullināšanas un 30 minūtes pēc atasiņošanas jāveic eviscerācija:

24.1. līdz pēckaušanas veterinārajai ekspertīzei plaušas, sirds, aknas, nieres, liesa un apzarnis var būt dabīgā saistībā ar liemeni. Ja minētos blakusproduktus atdala, tie jāmarķē;

24.2. galva, mēle, gremošanas trakts un citi pēckaušanas veterinārajai ekspertīzei nepieciešamie atdalītie blakusprodukti ir jāmarķē;